KRAVs regler 2023

BILAGOR

KRAVs regler som mobilapp

Ladda ner appen

Hämta i App Store

Ladda ner på Google Play

KRAVs regler finns för alla produktionsinriktningar som kan KRAV-certifieras, till exempel växtodling, djurhållning och restaurang.

KRAVs regler är en smidig mobilapp som ger dig tillgång till alla KRAVs regler.

I appen kan du läsa om nyheter och ändringar i gällande och kommande utgåvor av KRAVs regler.

www.krav.se

Bilagor

B

Bilaga 1 – Tillåtna konventionella fodermedel och fodertillsatser

Bilagan tar upp vilka konventionella fodermedel som är tillåtna, tillåtna animaliska fodermedel, samt tillåtna foderråvaror och fodertillsatser.

TILLÅTNA ANIMALISKA FODERRÅVAROR

- Råvaror (mejeri- och äggprodukter) från KRAV-certifierad produktion.
- Produkter från hållbart fiske är tillåtna till fjäderfä och gris under förutsättning att:
  – de produceras eller bearbetas utan kemiska lösningsmedel, och
  – användningen av proteinhydrolysat från fisk begränsas till endast unga djur.

TILLÅTNA VEGETABILISKA KONVENTIONELLA FODERRÅVAROR

Fram till utgången av 2026 får grisar som väger upp till 35 kilo och unga fjäderfän årligen ges högst 5 procent konventionellt proteinfoder av jordbruksursprung, av sådana råvaror där Jordbruksverket bekräftat att det finns brist. ***(EU)***

Jordbruksverket beslutar för varje kalenderår vilka konventionella proteinfoderråvaror som är tillåtna att använda.

Andelarna ska beräknas årligen på grundval av torrsubstansinnehållet i foder som framställts av jordbruksprodukter.

Du får använda konventionella kryddor, örter och melass om:

- de inte finns tillgängliga som KRAV-certifierade
- de produceras eller bearbetas utan kemiska lösningsmedel
- lantbrukarens användning begränsas till 1 procent av fodret, beräknat årligen på torrsubstansinnehållet i foder av jordbruksursprung.

TILLÅTNA FODERRÅVAROR AV MINERALISKT URSPRUNG OCH ANDRA FODERRÅVAROR

- Alla foderråvaror som är tillåtna enligt förordning (EU) 2021/1165 bilaga III del A . Salt (natriumklorid) är tillåtet.

TILLÅTNA FODERTILLSATSER

- Alla fodertillsatser enligt förordning (EU) 2021/1165 bilaga III del B Salt (natriumklorid) är tillåtet.

Bilaga 2 – Livsmedelstillsatser

Enligt regel 9.3.4

Följande teknologiska livsmedelstillsatser (inklusive i KRAVs regler tillåtna bärare), får tillföras en KRAV-certifierad produkt. Ett X i kolumnen innebär att tillsatsen får användas. För produkter som både innehåller vegetabiliska och animaliska råvaror gäller att tillsatsen är tillåten om den är tillåten i någon av ingredienserna i det sammansatta livsmedlet.

Tillsatser för framställning av vin från vindruvor som finns upptagna i bilaga V del D i förordning (EU) 2021/1165 är tillåtna. När färger används för att stämpla ägg ska detta ske i enlighet med artikel 17 i förordningen (EG) nr 1333/2008.

Koksalt (natriumklorid) får innehålla de klumpförebyggande medel som normalt används. KRAV rekommenderar att koksalt utan tillsatser ska användas när det är möjligt.

Tillsats	Vegetabiliska Livsmedel	Animaliska Livsmedel	Särskilda villkor
Kalciumkarbonat (E170)	X	X	Får inte användas för färgning eller kalciumberikning
Svaveldioxid (E 220)	X	X	Endast i fruktviner(*) och mjöd med eller utan tillsats av sock- er. Maximihalt från alla källor: 100 mg SO_2/l. (Animaliska livsmedel avser endast mjöd.)
Natriumdisulfit (E 223)		X	Endast i beredningar av, vild-fångad fisk och skaldjur.
Kaliumdisulfit (E 224)	X	X	Endast i fruktviner(*) och mjöd med eller utan tillsats av sock- er. Maximihalt från alla källor: 100 mg SO_2/l, (Animaliska livsmedel avser endast mjöd.)
Mjölksyra (E 270)	X	X	
Koldioxid (E 290)	X	X	
Äppelsyra (E296)	X		
Askorbinsyra (E 300)	X	X	Endast för köttprodukter samt vildfångad fisk och skaldjur inom animaliska livsmedel.
Tokoferolrika extrakt (E 306)	X	X	Antioxidant

Tillsats	Vegetabiliska Livsmedel	Animaliska Livsmedel	Särskilda villkor
Lecitin (E 322)	X	X	Endast för mjölkprodukter inom animaliska livsmedel. Endast från ekologisk produktion
Citronsyra (E 330)	X	X	
Natriumcitrater (E 331)	X	X	
Kalciumcitrater (E 333)	X		
Vinsyra (L(+)-form) (E 334)	X	X	Endast för mjöd bland animaliska livsmedel
Natriumtartrater (E 335)	X		
Kaliumtartrater (E 336)	X		
Monokalciumfosfat (E 341)	X		Endast som jäsmedel i mjöl
Extrakt av rosmarin (E 392)	X	X	Endast från ekologisk produktion
Alginsyra (E 400)	X	X	Endast för mjölkbaserade livsmedel inom animaliska livsmedel
Natriumalginat (E 401)	X	X	Endast för mjölkbaserade produkter inom animaliska livsmedel
Kaliumalginat (E 402)	X	X	Endast för mjölkbaserade produkter inom animaliska livsmedel
Agar (E 406)	X	X	Endast för mjölkbaserade produkter och köttprodukter inom animaliska livsmedel
Karragenan (E 407)	X	X	Endast för mjölkbaserade produkter inom animaliska livsmedel
Fruktkärnmjöl (E 410)	X	X	Endast från ekologisk produktion
Guarkärnmjöl (E 412)	X	X	Endast från ekologisk produktion
Gummi arabicum, acaciagummi (E 414)	X	X	Endast från ekologisk produktion
Xantangummi (E 415)	X	X	
Taragummi (E 417)	X	X	Förtjockningsmedel Endast från ekologisk produktion

Tillsats	Vegetabiliska Livsmedel	Animaliska Livsmedel	Särskilda villkor
Gellangummi (E 418)	X	X	Endast med högt acylgrupp-sinnehåll. Endast från ekologisk produktion
Glycerol (E 422)	X	X	Endast av vegetabiliskt ursprung. .Lösningsmedel och bärare i växtextrakt och aromer. Fuktbevarare i gelkapslar och som ytskikt på tabletter. Endast från ekologisk produktion.
Pektin (E 440(i))	X	X	Endast för mjölkbaserade produkter inom animaliska livsmedel Amiderat pektin är inte tillåtet i någon produkt
Natriumkarbonater (E 500)	X	X	
Kaliumkarbonater (E 501)	X		
Ammoniumkarbonater (E 503)	X		
Magnesiumkarbonater (E 504)	X		
Kalciumklorid (E 509)		X	Endast tillåtet för mjölkkoa-gulering
Kalciumsulfat (E 516)	X		Endast tillåtet som bärare
Natriumhydroxid (E 524)	X		Endast tillåtet som ytbehand-ling av ”Laugengebäck” och reglering av aciditet i ekolo-giska aromer
Kiseldioxid (E 551) i form av gel eller kolloid	X	X	Endast tillåtet i örter och kryddor i form av torkat pulver, samt i aromer och propolis
Bivax (E 901)	X		Endast som ett ytbehand-lingsmedel för konfektyr. Endast ekologiskt bivax
Karnaubavax (E 903)	X		Endast som ett ytbehand-lingsmedel för konfektyr samt som skyddande metod vid obligatorisk köldbehandling av frukt som karantänåtgärd mot knätofsveckare (Thau-matoibia leucotreta), ska då anges på etikett. Endast från ekologisk produktion.
Argon (E 938)	X	X	

Tillsats	Vegetabiliska Livsmedel	Animaliska Livsmedel	Särskilda villkor
Kväve (E 941)	X	X	
Syre (E 948)	X	X	
Ättiksyra (E260) Sorbinsyra/sorbater (E200, E202–203) Bensoesyra/bensoater (E211–213) Kalciumhydroxid (E 526)		X	Endast för vildfångad fisk och skaldjur

(*) I detta sammanhang definieras fruktvin som vin framställt av annan frukt än druvor (inbegripet cider och päroncider).

Tillsatser som tillkommit i del A av bilaga V till förordning (EU) 2021/1165, efter juli 2022 är godkända att använda i KRAV-certifierad livsmedelsproduktion. Om villkoren för användning ändras i förordningen ska du följa de nya villkoren.

Bilaga 3 - SIN-ämnen i förpackningar

SIN-ämne är ett ämne som ChemSec (International Chemical Secretariat) identifierat som ”särskilt farligt ämne”, SVHC, enligt kriterierna i EU:s kemikalielagstiftning REACH. Här listas de SIN-ämnen som kan förekomma i livsmedelsförpackningar, och som ska ingå i kartläggningen av SIN-ämnen oavsett vilket material som förpackningen består av.

CAS	SIN-ämne	Exempel på förpackningsmaterial där ämnet kan ingå					
		Kartong/ papper	Trä/ kork	Coating	Tryck- färg	Gummi	Plast
100-42-5	styren				X		X
10043-35-3	borsyra		X		X		
101-14-4	2,2’-diklor-4,4’-metylendianilin					X	
101-77-9	4,4’-metylendianilin				X		
106-89-8	epiklorhydrin	X			X		X
106-91-2	glycidylmetakrylat	X			X		X
106-99-0	1,3-butadien				X		X
107-13-1	akrylonitril				X		X
108-46-3	1,3-dihydroxybensen (Resorcinol)				X		X
109-86-4	2-metoxietanol				X		
110-80-5	etylenglykolmonoetyleter				X		
111-41-1	2-(2-aminoetylamin) etanol				X		X
115-96-8	tris(2-kloretyl)fosfat				X		X
117-81-7	dietylhexylftalat (DEHP)	X			X		X
117-84-0	dioktylftalat (DOP)				X		X
119-61-9	bensofenon				X		X
123-77-3	azodikarbonamid					X	
126-99-8	2-klor-1,3-butadien (kloropren)					X	
128-37-0	butylhydroxitoluen (BHT)				X	X	X

CAS	SIN-ämne	Exempel på förpackningsmaterial där ämnet kan ingå					
		Kartong/ papper	Trä/ kork	Coating	Tryck- färg	Gummi	Plast
1309-64-4	antimontrioxid				X		X
131-56-6	2,4-dihydroxybensofenon, Bensofenon-1 (BP-1)				X		X
131-57-7	bensofenon-3; (BP-3)				X		X
1330-43-4	natriumtetraborat	X			X		X
137-26-8	tiram	X		X			
137-30-4	ziram					X	
137-42-8	natriummetylditiokarbamat	X			X		X
140-66-9	4-(1,1,3,3-tetrametylbutyl) fenol				X		
151-56-4	aziridin				X		X
15571-58-1	dioktyltennbis(2-etylhexyl-merkaptoacetat)				X		X
25013-16-5	2 och 3-tert-butylhydroxia-nisol (BHA)			X	X		X
26027-38-3	4-nonylfenol, etoxilerad	X					
28553-12-0	diisononylftalat (DINP)				X		X
3380-34-5	triklosan				X		
3825-26-1	ammoniumperfluorook-tanoat (PFOA)				X		X
3864-99-1	UV-137, (2-(5-klor-2H-bensotriazol-2-yl)-4,6-bis(1,1-dimetyletyl)fenol)				X		X
50-00-0	formaldehyd	X	X		X		X
54079-53-7	CHPD						X
56-35-9	tributyltennoxid (TBTO)		X				
611-99-4	4,4'-dihydroxybensofenon				X		X
620-92-8	bisfenol F			X	X		
630-08-0	kolmonoxid						X
68515-48-0	1,2-bensendikarboxylsy-ra, di-C8-10-alkyl ester, förgrenad, C9-rik				X		X

CAS	SIN-ämne	Exempel på förpackningsmaterial där ämnet kan ingå					
		Kartong /papper	Trä/ kork	Coating	Tryck-färg	Gummi	Plast
68515-49-1	Diisodecylftalat, DiDP				X		X
7128-64-5	Uvitex OB						X
71-43-2	bensen			X			
75-01-4	kloreten					X	X
75-21-8	etylenoxid				X		X
75-56-9	metyloxiran				X		X
7632-04-04	natriumperoxometaborat	X					
77-58-7	dibutyltenndilaurat			X			
78-79-5	isopren				X		X
79-06-1	akrylamid						X
80-05-7	bisfenol A				X		X
8009-03-8	petrolatum			X			
80-09-1	bisfenol S	X					X
84-61-7	dicyklohexylftalat (DCHP)	X		X	X		
84-65-1	antrakinon	X			X		
84-66-2	dietylftalat (DEP)	X		X	X		X
84-69-5	diisobutylftalatalat (DIBP)	X		X			
84-74-2	dibutylftalat (DBP)	X					X
85-68-7	butylbensylftalat (BBP)	X			X		X
872-50-4	N-metyl-2-pyrrolidon				X		X
9016-45-9	nonylfenol, etoxilerad	X					
94-13-3	propylparaben; propyl 4-hydroxybensoat				X		X
95-80-7	4-metyl-m-fenylendiamin					X	
96-45-7	etylentiourea					X	
98-54-4	4-tert-butylfenol				X		X

Bilaga 4 – KRAVs märken

Bilagan anger KRAVs olika märken och vilka regler eller regelområden som du ska uppfylla för att få använda dem.

KRAVs grundmärke

- **Regelområde:** Du får använda KRAVs grundmärke om du är certifierad och uppfyller regel 20.1.1 eller om du är registrerad för varumärkesanvändning.

- **Kommentar:** Du som är certifierad utifrån kapitel 12 och kapitel 15 har specifika märken avsedda för ditt regelområde, se nedan.

  Du som är certifierad utifrån kapitel 15 eller är registrerad för varumärkesanvändning får använda KRAVs grundmärke för att markera KRAV-certifierade råvaror och produkter på menyer och vid självservering om regel 20.4.3 eller 20.4.4 är uppfylld.

KRAVs märke för produktionshjälpmedel

- **Regelområde:** Kapitel 12 Produktionshjälpmedel.
- **Kommentar:** Får endast användas på produktionshjälpmedel som är certifierade enligt reglerna i kapitel 12.

KRAVs märken för restauranger

- **Regelområde:** Kapitel 15 Restaurang , storhushåll och servering samt kedjecertifiering.
- **Kommentar:** Du får endast använda KRAVs restaurangmärken på verksamheter som är certifierade enligt reglerna i kapitel 15. KRAVs restaurangmärken får återges på certifikat, skyltar och i övrig marknadsföring. Vill du märka ut KRAV-certifierade råvaror på menyer och vid självservering ska du använda KRAVs grundmärke.

  Under en övergångsperiod (2022) kommer regel 15.4.3 och 15.4.4 om minst 15 omställda produkter att fortsätta gälla så att du som har denna certifieringsnivå ska hinna ställa om till det nya nivåsystemet. Därför kommer också det gamla restaurangmärket (en stjärna) som används för att beteckna denna nivå att kvarstå under 2022, för att sedan tas bort.

KRAVs frivilliga märke för export

- **Regelområde:** Kapitel 9 Livsmedelsförädling.
  Kapitel 11 Fodertillverkning.
- **Kommentar:** Det frivilliga tilläggsmärket som ersätter KRAVs grundmärke för marknadsföring utanför Sverige. Får endast användas på KRAV-certifierade ***produkter*** avsedda för export.
  KRAVs tidigare märke för export är tillåtet att använda fram till 1 januari 2023.

Bilaga 5 - Hållbara livsmedel i restauranger, storkök och serveringar

Nedan finns de produktkategorier du kan välja att räkna med i din inköpsstatistik över hållbara livsmedel i restauranger certifierade enligt reglerna i kapitel 15.

- KRAV-märkta produkter
- Produkter från certifierad ekologisk produktion
- MSC-märkta produkter
- Svenskt viltkött (hjortar, vildsvin och andra djur som är uppfödda i hägn, samt ren, räknas inte som vilt)
- Egenodlade vegetabiliska livsmedel där du kan visa att du använt ekologiska/KRAV-märkta fröer där sådana finns att tillgå, KRAV-märkt jord om du odlar i odlingsbäddar, växthus eller liknande, och att du inte använt ***naturfrämmande*** kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid odlingen.

Bilaga 6 – Definition av Serveringskök

se regel 15.1.2

Serveringskök – kök utan egna livsmedelsinköp som inte har någon egen tillagning eller omfattande beredning utan endast enklare hantering av redan ätfärdiga livsmedel eller maträtter.

*Exempel på vad du **FÅR** göra i ett serveringskök:*

- Koka te/kaffe
- Hacka till exempel sallad
- Värma redan färdiga rätter och smörgåsar
- Blanda kalla sallader
- Hacka redan tillagade kalla ingredienser, till exempel till en sallad
- Breda smörgåsar
- Skiva
- Smaksätta vatten, blanda saft och liknande, kolsyra vatten
- Koka ägg
- Blanda röror av redan tillagade ingredienser
- Bake-off

*Exempel på vad du **INTE** får göra:*

- Egna inköp av livsmedel
- Koka potatis, ris, pasta, couscous och liknande
- Baka
- Steka ägg

För alla KRAV-certifierade företag

KRAVs Marknadsföringslåda

Få hjälp med att kommunicera KRAVs märken så att konsumenter enklare kan göra hållbara val.

I KRAVs marknadsföringslåda finns material som:

- Textunderlag med budskap om KRAV-märkt
- Färdiga bilder och filmer att använda i sociala medier
- Trycksaker att beställa till just din verksamhet
- Inspiration och stöd kring hur du kan marknadsföra och berätta vad KRAVs märken står för och vilken nytta det gör när man väljer KRAV-märkt

Inloggning: *krav.se/toolbox* Mejla *info@krav.se* för lösenord

Folder som beskriver fördelarna med KRAV-märkt jämfört med EU-ekologisk och konventionell produktion.

Film, 15 s, som beskriver vad KRAVs märken står för, att använda i digitala kanaler.

Bilder som lyfter olika KRAV-märkta produkter samt förslag på inläggstexter, att använda i digitala kanaler.

Annons som lyfter fördelarna KRAV-märkt har för den biologiska mångfalden.

KRAV

www.krav.se

KRAVs VISION

All produktion av livsmedel är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar och tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

KRAV ekonomisk förening
Box 1037, 751 40 Uppsala
www.krav.se info@krav.se
Tel 018- 15 89 00

/krav.eko /kravmedia /kravmarkt /kravmarkt